

1973-ban 10 téma figyelését végezték. Időközben egyet a kutatás befejeztével megszüntettek; hármát felfüggesztettek, mivel az ügyfelek nem tudták a témát pontosan meghatározni. A figyelt témák a következő szakterületekhez tartoztak:

Alkalmazott pszichológia	2 téma
Gépgyártás	1 téma
Gyógyszerészet	5 téma
Üzemszervezés	1 téma
Vegyipari gépészet	1 téma

38 ügyfél részesült témafigyeléses tájékoztatásban; ezek közül 18 oktató, 15 kutatást végző egyetemi hallgató, 5 pedig egyéb intézményhez tartozó igénylő volt.

A témafigyelést 1 főkönyvtáros és 4 segédkönyvtáros végezte. A periodikum-részleg folyamatosan megküldte részükre az érdeklődési körükbe tartozó referáló és indexelő lapokat. A figyeléshez a következő nyilvántartásokat használták: a) a felelősségükre bízott téma és a figyeléshez használt források jegyzéke; b) a vonatkozó témák kódjával ellátott tárgyszavak betűrendes kartonnyilvántartás a *Current Contents* és egyéb források használatához; c) keresőszavak jegyzéke azokhoz a forrásokhoz amelyekhez a tárgyszavak készlete nem alkalmas.

Az igénylők kérésének többsége kétheti figyelőjegyzékben állapotot meg. E figyelőjegyzék feltüntette az egyes tételek könyvtári helyszámát, ill. a lelőhelyét is.

Az ügyfelek, igénylők passzív lelkesedéssel fogadták a szolgáltatást, vagyis örültek neki, de nem tettek semmi kritikai észrevételt. Igaz, a szolgáltatás teljesen új és szokatlan volt Astonban, ezenkívül nem került pénzükbé, erőfeszítésükbe! A vásárolt SDI-ket többet kritizálták.

A manuális témafigyelést összehangolták a vásárolt SDI-témákkal, a szolgáltatás idején egy UKCIS, egy BIOSIS és öt MEDLARS havi kutatást rendeltek.

A témafigyelés szolgáltatás tanulságokkal és melléktermék eredményekkel is járt. Kiderült, hogy az igénylők fölöttébb járatlanok a referáló, indexelő folyóiratok használatában, és a szolgáltatás révén ezt is megtanulták. Ugyanakkor megnőtt a könyvtári állomány, és általában a könyvtár igénybevétele, forgalma.

/VINCENT, I. – SEALS, J.H.: A manual current awareness service at the University of Aston = Aslib Proceedings, 27. köt. 6. sz. 1975. p. 247–261./

(Dáczér Éva)

* * *

A tájékoztató kiadványok visszakereső rendszere

A tájékoztató kiadványok viharos gyorsasággal növekvő száma szükségessé teszi egy megfelelő visszakereső információs rendszer kidolgozását. A tájékoztató kiadványokról szóló egyedül hiteles információs forrás eddig a *Szozuzpecsat* évenként megjelenő katalógusa volt. Ez azonban nem adott elegendő tájékoztatást. Nem tette lehetővé a visszakeresést és nem tárta fel kellő mélységben a kiadványokat. Ugyanakkor számos olyan kiadvány is kimaradt belőle, amelyek sok segítséget nyújthattak volna a kutatóknak. A VINITI ezeknek a hiányosságoknak a megszüntetésére kidolgozta a „*Szovjetunió alapvető információs kiadványainak rubrikátorát*”, amely lényegében e kiadványok *egységes osztályozó és visszakereső rendszere*. A rubrikátor fő része az osztályozó rendszer, amelyben a tájékozódást mutatók segítik.

A rubrikátor felépítése a következő: társadalom-, természet- és műszaki tudományok, mezőgazdaság; ez kiegészül a tájékoztató kiadványok és a kiadó szervek mutatójával. Valójában ez az *első kísérlet arra, hogy egységes osztályozás alapján tájékoztassanak a központi szaktájékoztató szervek referáló és bibliográfiai tevékenységéről*. Az osztályozó rendszer 64 szakot tartalmaz, e szakokon belül 4–5 alosztály található. A számjelölések és a kéthasábos beosztás a tájékozódást könnyítik. Az első hasábnak az index, az utalások és hivatkozások találhatóak, a második a kiadvány nevét, típusát és kiadóját tartalmazza.

A fő részt követi a *keresőrendszer*, amely két részből áll:

1. *A tájékoztató kiadványok betűrendes mutatója* – az osztályozó rendszer 64 szakjában található kiadványok címét közli;

2. *A kiadó szervek betűrendes felsorolása a kiadványaik megjelölésével* – ez a mutató az információs központok kiadó tevékenységében nyújt eligazítást.

A keresőrendszer révén mind a tematika szerinti, mind a kiadók és kiadványaik neve szerinti keresés lehetővé válik.

Az átfedéseket és az összefüggéseket az utalások és hivatkozások jelölik ugyan, de ez nem elégséges. Egy tárgymutató megkönnyítené a kutató munkáját, mélyebben tárná fel e kiadványokat. Kár, hogy ilyen mutató nincs a rubrikátorban, holott ennek készítését a VINITI módszertani osztálya még a rubrikátor elkészítése előtt ajánlotta.

/Naucsno-Tehnicoszka Informacija, 1. sor. 11. sz. 1975. p. 35–36./

(Biegelbauer Pál)

* * *